

ADVIES

COMPLEX PROJECT NOORD-ZUIDVERBINDING
LIMBURG: PROJECTONDERZOEKSNOTA

Advies van de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.salv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@salv.be

Adviesvraag	Complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg (NZL): projectonderzoeksnota
Adviesvrager	De Werkvennootschap
Ontvangst adviesvraag	23 december 2022
Wettelijke basis	Vlaams Decreet Complexe Projecten, art. 11
Goedkeuring raad	8 februari 2023
Kopie aan	Lydia Peeters - Vlaams Minister van Mobiliteit en Openbare Werken; kopie aan Jo Brouns – Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw; Bart Dochy – voorzitter van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement; Bart Claes – voorzitter van de Commissie Mobiliteit en Openbare Werken van het Vlaams Parlement; Patricia De Clercq – secretaris-generaal van het Departement Landbouw en Visserij; Joris Relaes – administrateur-generaal van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO); Filip Fontaine - algemeen directeur van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM).
Adviesnummer	2023-02
Dossierhouder	Wouter Vanacker wvanacker@serv.be
Contactpersoon	Koen Carels kcarels@serv.be

Lydia Peeters
Vlaams Minister van Mobiliteit en Openbare Werken
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II laan 20
B-1000 BRUSSEL

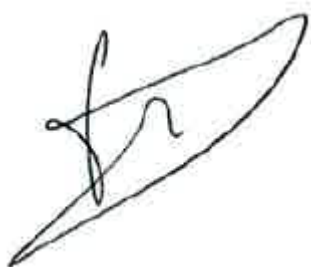
Advies Complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg: project- onderzoeksnota

Mevrouw de minister

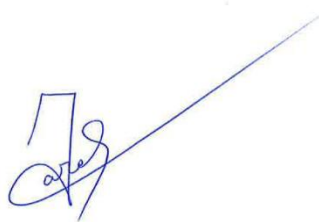
Op 23 december 2022 ontving de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij een adviesvraag in het kader van het Complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg. De SALV apprecieert dat zij kan bijdragen aan het bij decreet voorziene inspraak- en participatieproces dat de realisatie van complexe projecten ondersteunt. De adviesraad keurde het advies goed via schriftelijke procedure op 8 februari 2023.

Natuurpunt/BondBeterLeefmilieu onthoudt zich bij dit advies.

Hoogachtend

Hendrik Vandamme
voorzitter

Koen Carels
secretaris

Inhoud

Krachtlijnen	5
Situering	6
Complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg	6
Eerdere adviezen van de SALV	7
Advies	8

Krachtlijnen

- **Breng de impact op landbouw voor het hele projectgebied grondig in kaart.**
- **Maak een landbouweffectenrapport op dat de effecten van alle bouwstenen van het complex project in rekening neemt:** niet alleen de effecten van de te verwachten infrastructuurwerken maar ook de impact van andere projectonderdelen waaronder Bouwsteen 21 (optimaliseren van groenblauwe netwerken).
- **Laat voor het uitbreiden van het natuurgebied en voor het versterken van beekvalleien in deelzone B gronden in landbouwgebruik buiten beschouwing.**
- **Voorzie een fair en billijk flankerend beleid** (grondenruil, compensatie) ten aanzien van alle gronden in landbouwgebruik, ook deze die planologisch niet als landbouwgrond zijn bestemd.
- **Maak eindelijk werk van de landbouwgerichte ambitie door** in de uitwerking van het complex project gedragen **koppelkansen te ontwikkelen** ten bate van de land- en tuinbouwsector.
- **De SALV herhaalt zijn vraag om voor de verschillende mogelijke uitwerkingen van de Europese Ecologische Corridor een landbouweffectenrapport op te maken.**

Situering

Complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg

Doelstellingen

In 2018 besliste de Vlaamse Regering om de Noord-Zuidverbinding uit te voeren volgens het decreet complexe projecten. Het complex project beoogt een fundamentele verbetering van diverse mobiliteitsvormen (auto, vrachtauto, openbaar vervoer, fiets) tussen Hasselt en Pelt. Centraal in deze hertekening staat de N74, en de ontwikkeling van een performant openbaar vervoersysteem in de regio (Spartacusplan) die een modal shift moet creëren. De mobiliteitsoplossing moet derhalve bijdragen aan de economische ontwikkeling in de regio en aan de verbetering van de woonkwaliteit in verschillende dorpskernen die de N74 momenteel doorkruist. Tegelijk wil het project de natuurwaarden in de regio verbeteren en ook meerwaarde creëren ten aanzien van de leefkwaliteit (mens), het landschap, de landbouw en de economie.

Procesupdate

Op 22 april 2022 stelde de Vlaamse Regering het voorkeursbesluit definitief vast, samen met het Begeleidingsplan NZL.¹ Als doorwerking op het voorkeursalternatief "AY" komen er twee tunnels onder de Grote Baan in Houthalen-Helchteren en een vrije bedding voor een elektrische trambus van Noord-Limburg tot Hasselt (zie *H2-Projectomschrijving*). Naar aanleiding van het goedkeuringsbesluit voor het complex project besloot de Vlaamse Regering eveneens om voor de zogenaamde 'Europese Ecologische Corridor' – de ecologische verbinding tussen de militaire domeinen Kamp van Beverlo en Schietveld Helchteren via brongebied Zwarte Beek en vallei van de Bolisserbeek – een afzonderlijk gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken en startnota daarvoor op te maken.

Het Complex Project NZL bevindt zich vandaag in de uitwerkingsfase, waarin wordt verder gewerkt naar een concreet en uitvoerbaar project.

Opzet van de projectonderzoeksnota

De uitwerking van het complex project vertrekt van een projectonderzoeksnota, die thans als voorwerp van advies voorligt. Na de verwerking van de opmerkingen van het publiek en van de adviezen vormt de geactualiseerde projectonderzoeksnota het vertrekpunt van het geïntegreerd effectenonderzoek. De PON zorgt ervoor dat alle onderzoeken van het geïntegreerd effectenon-

---

¹ VR, 22 april 2022, [Voorkeursbesluit Complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg \(NZL\) en goedkeuring begeleidingsplan](#).

derzoek kunnen starten met dezelfde informatie en basisgegevens. Op basis van de uitgevoerde onderzoeken zal het projectteam een synthesenota opmaken. De belangrijkste conclusies uit het geheel van onderzoeken komen hier naar voren, worden tegen elkaar afgewogen en een concrete uitvoeringswijze wordt geformuleerd en gemotiveerd. Dit zal de basis voor het voorontwerp van het eerste projectbesluit vormen.

Eerdere adviezen van de SALV

- [Advies complex project Noord-Zuidverbinding Limburg | SALV](#) (24 april 2020)
- [Advies complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg: tussennota | SALV](#) (18 december 2020)
- [Advies Complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg: voorontwerp voorkeursbesluit | SALV](#) (29 oktober 2021)

Advies

- [1] **Breng de impact op landbouw voor het hele projectgebied grondig in kaart.** De projectonderzoeksnota (PON) werkt verder op het voorkeursbesluit Complex Project NZL van 22 april 2022 en zal leiden tot meerdere projectbesluiten. In deze PON zit het hele projectgebied (deelzones A, B en C) weliswaar met een verschillende detailgraad. De passende beoordeling en de verscherpte natuurtoets worden voor het hele projectgebied opge maakt, ook al ligt de prioriteit in de eerste fase op deelzone B. Ook de invloed op landbouw moet voor het gehele projectgebied verhelderd worden.
- [2] **Maak een landbouweffectenrapport op dat de effecten van alle bouwstenen van het complex project in rekening neemt: niet alleen de effecten van de te verwachten infrastructuurwerken maar ook de impact van andere projectonderdelen waaronder Bouwsteen 21 (optimaliseren van groenblauwe netwerken). Vertrek daarbij van een gedegen bevraging onder de betrokken landbouwers. Dit landbouweffectenrapport moet de basis vormen voor een onderbouwd flankerend beleid.** De SALV gaf eerder aan het een goede zaak te vinden dat het combinatiealternatief "AY" werd geselecteerd om verder uit te werken, gelet op het ruimtebesparend potentieel ten opzichte van de andere alternatieven.² Het is eveneens positief dat voorafgaand aan het nog te doorlopen geïntegreerd effectenonderzoek een landbouwimpactstudie (LIS) werd uitgevoerd voor de deelzone B om zo een correcte aanpak voor landbouw te kunnen uitschrijven. We stellen echter vast dat de LIS is uitgevoerd enkel op basis van de te verwachten infrastructuurwerken. Gezien de verwachtingen omtrent landschap, bijkomende natuur- en landschapontwikkeling, uitbreiding van natuurgebieden en het herstellen van natuurverbindingen via de beekvalleien is ook hier mogelijks impact op landbouwbedrijven. Daarbij gaat het niet alleen om ruimte-inname, maar ook op eventuele operationele beperkingen in de bedrijfsvoering ten gevolge van de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden. We dringen er dan ook op aan dat er een duidelijk beeld komt omtrent de gevolgen voor landbouw voor wat betreft deze impact alvorens verdere concrete stappen te zetten in de plannen die men voor ogen heeft. We willen in dit kader ook met aandrang wijzen op hetgeen in het voorkeursbesluit is opgenomen : *"Afhankelijk van de mate waarin landbouwgrond wordt ingenomen omwille van het complex project wordt voorafgaand aan het projectbesluit een landbouweffectenrapport (LER) opgemaakt en wordt desgevallend voorzien in een gepast flankerend beleid"*.

---

² SALV, 21 oktober 2021, [Briefadvies. Complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg: voorontwerp voorkeursbesluit](#), par. 1.

- [3] **Laat voor het uitbreiden van het natuurgebied en voor het versterken van beekvalleien in deelzone B gronden in landbouwgebruik buiten beschouwing.** Het onderzoek moet een heel duidelijk beeld geven omtrent oppervlakte van de verschillende gebieden die men voor ogen heeft in het kader van uitbreiden van het natuurgebied en het versterken van beekvalleien. Grondenruil en compensatie moeten voorzien worden wanneer gronden in landbouwgebruik toch onder druk komen. Om tot een masterplan te komen waarvan sprake moet er vooraf duidelijkheid zijn omtrent de gevolgen voor het landbouwgebruik.
- [4] **Voorzie een fair en billijk flankerend beleid (grondenruil, compensatie) ten aanzien van alle gronden in landbouwgebruik, ook deze die planologisch niet als landbouwgrond zijn bestemd.**
- [5] **De SALV vindt het een goede zaak dat de boscompensatie, begroot op circa 30ha, grotendeels gecompenseerd zal kunnen worden door de herbestemming van de huidige KMO-zone in Helchteren.** Het blijft een aandachtspunt dat bij de voorziene compensatie de voorkeur dient te gaan naar percelen reeds in eigendom van de overheid of natuurbeherende verenigingen en naar groene bestemmingen.
- [6] **Maak eindelijk werk van de landbouwgerichte ambitie door in de uitwerking van het complex project gedragen koppelkansen te ontwikkelen ten bate van de land- en tuinbouwsector.** Initieel werd het complex project een landbouwgerichte ambitie toegedicht.³ Deze ambitie heeft tot nog toe slechts de vorm aangenomen van schadebeperking in de marge van andersoortige ambities (minimale ruimte-inname, verwijzingen naar het flankerend beleid). Het onderhavig complex project vormt evenwel een opportuniteit om op een specifiek ruimtelijk, economisch en sociaal schaalniveau koppelkansen te genereren die tegemoet komen aan de uitdagingen waarvoor de land- en tuinbouwsector staat. De SALV heeft daarvoor reeds een aantal mogelijke invalshoeken aangereikt (verbinding van boer en burger, verbreding, klimaatadaptatie, samenwerking in de sector, groenblauwe diensten) die op lokaal niveau met de belanghebbenden kunnen worden uitgewerkt en/of aangevuld.⁴
- [7] **De SALV herhaalt zijn vraag om voor de verschillende mogelijke uitwerkingen van de Europese Ecologische Corridor een landbouweffectenrapport op te maken.**⁵ Ondanks de uitkanteling vertoont het complex project een aantal verknopingen met beslissingen in functie van het project dat een Europese Ecologische Corridor moet bewerkstelligen (her-

---

³ “Noord-Zuid Limburg zoekt afstemming met de aanwezige land- en bosbouw en gaat op zoek naar kansen voor het versterken en verbreden van de landbouwstructuur (landschap: natuur, water, recreatie en landbouw).”, cf. [Doelstellingen — Noord-Zuid Limburg \(noordzuidlimburg.be\)](#)

⁴ SALV, 22 december 2022, [Visienota. Een duurzame toekomst van de landbouw in Vlaanderen: van uitdagingen naar kansen](#), par. 5.

⁵ SALV, 21 oktober 2021, [Briefadvies. Complex Project Noord-Zuidverbinding Limburg: voorontwerp voorkeursbesluit](#), par. 2.

bestemming Bedrijvenzone Helchteren-Noord, Natuurontwikkeling bedrijvenzone Helchteren-Noord, Ecoduct N74 in functie van het traject van de EEC – cf. acties van het gebiedsprogramma in zone B: B3.13-15).

Natuurpunt/BondBeterLeefmilieu onthoudt zich bij dit advies.